

C_1 v.1 Flamini Manes, instar mihi numinis umbra
 2 Flamini, haec campis cernis ab Elysiis ?
 3 An tibi, quae nostri fuerat tam fervida cura
 4 Cocytus nigris eluit amnis aquis ?
 5 Tu solitus Priulique ausus compescere inanes,
 6 et molli versus frangere voce truces.
 7 At nunc ille malo Galateum carmine vexat,
 8 et sanctum nobis pellit ab urbe virum.
 9 Tu ne ausus, Priuli, Galateum pellere ab urbe,
 10 asperaque in dulcem dicere verba senem ?
 11 Tu ne auctor Romae montani ut munera vici,
 12 fumosi ut curam praeferat ille laris ?
 13 Aureus ille senex, vitae cui licia Parcae
 14 intacta ducunt candidiora nive ?
 15 Qui nec Principibus, urbi nec scilicet aegrae
 16 formidet medicas adplicuisse manus ?
 17 Quemque adeo nemorum custos, pecorisque magister
 18 mandarit sacro summus adesse gregi,
 19 hinc eat, et fuscas ignoti ad flumina Melphoe
 20 pascere cum vili conjuge pergat oves ?
 21 Quid si animis juvenumque senumque est illius aequae
 22 dulcior Hyblaeis alba senecta favis ?
 23 Quid si illum retinent quicumque Amaryllida curant,
 24 hujus ad exemplum peccet ut illa minus ?
 25 Uxorem hunc tamen ad vetulamque humilemque releges,
 26 frigida ut in viduo ne cubet illa toro,
 27 quae puras pridem didicit perducere noctes,
 28 et monitis casta est, et proba facta viri.
 29 Sed tu Flamini potius jam nobilis umbra,
 30 et multum insigni conspicienda lyra,
 31 ni te caeca hujus caepere obliviae lucis,
 32 cum tibi mors avidas intulit atra manus,
 33 huc ades, et Priulum compescas : nam male nobis
 34 jamdudum insolito versus in ore sonat.

C_2 v.1 Ut capta rediens Helene cum conjuge Troja,
 2 lento homine atque animi lenis nimiumque remissi
 3 incidit in caedem ipsam, et funus forte sororis,
 4 quam praeceps miseri virtus jugularat Orestis,

5 succisam de more comam missura sepulto
6 Germanae cineri, fertur dempsisse capillo
7 vix tandem e summo paulum, ne forte placeret
8 tonsa minus metuens Spartanis improba moechis :
9 haud aliter, Galatea, malis erroribus actus
10 nuper ego, et Phrygios nautas, Paridemque secutus
11 aufugi longe : atque idem, rediit tamen ut mens
12 ad sese peregre nimium remorata, protervae
13 ornamenta fugae sensim lenteque repono :
14 parvi etenim refert Venerisne cupidine, ut illa,
15 incensus, pulchra vel saucius ambitione,
16 tramite declinem recto, violemque pudorem.
17 Debueram dudum crinem secuisse decorum ;
18 hoc est argentum, comites, et stragula, caenas,
19 lususque, et Musas missas fecisse loquaces,
20 intrepidus nuper curatae mentis, et acer
21 corrector : sed enim pravus populi pudor obstat ;
22 hunc propter pavidi phaleris amicimur ineptis,
23 nec sicci madidam audemus, veriti bene potum
24 convivam vulgus, collo dempsisse coronam.
25 Dedecus ambitio pulchrum est, vitiumque faventis
26 laudatum populi studio : I bone quo tua virtus
27 te vocat ; i pede fausto, et nomen laudibus auge.
28 Aequales aiunt comitesque piique propinqui :
29 quod si natura, aut ratio virtutis habendos
30 Germanas, propriasque notas evincat honores,
31 publice ut aes signant, extemplo ut noscere, nummus
32 quanti quisque siet, possint ; per turbida Ponti
33 curramus rapidi maria, et gelidas properemus
34 ipsa hieme in media tantum ad decus ire per Alpes,
35 obliti podagrae nervos urentis et artus.
36 Nunc pravos inter tituli discrimen inanes,
37 atque bonos nullum signant ; saepe et toga pectus
38 candidius multo, et majus pulla arctaque textit,
39 quam laxi Tyrioque infecti murice amictus :
40 Nam si legitimum nobis virtutis inurant
41 fasces et tituli signum, mercetur honores
42 ipsa vel vita, informis ne prodeat, inque
43 excusus, Priulusque bonus, simplexque Faernus,
44 prudens et verae virtutis cultor uterque,
45 vitrea quos numquam titillat gloria, febris
46 purgatos hujus. Nos quamvis cesserit horror,
47 atque aestus, sani nondum tamen usque valemus ;
48 sicque animus positam reminiscitur ambitionem,
49 vulnus ut obductum prurit tamen, haeret asello
50 ut nudo clitellis nonnumquam ulcus in armo.
51 Vos agite, aureolum tondete a vertice crinem
52 lascivo huic capiti, atque domi cohibete severi,
53 non Menelaus uti, erronem me tu, Priulusque,
54 utroque et melior Polus (quod dicere vestra
55 pace mihi liceat), nitidaque extrudite Roma
56 restantem : ut duri mulam quandoque cerebri
57 luctantem in trivio, atque equiti parere negantem,
58 sibilo agunt primum et magnis clamoribus ; inde
59 prosiliunt longis armati fustibus : illa
60 nixa diu, tandem plagis deterrita currit.

v.1 Si te cura vigil Sophiae delectat, et acre
2 ingenium vires si sufficit, utere porro
3 munere tam claro Divum : sic rectius, atque
4 commodius multo, longeque decentius aevi
5 quod tibi cumque neant Parcae victurus amicae.
6 Nec de te plebis quae sit sententia, magni
7 securus pendas : ignarum pleraque vulgus
8 pravo metitur modulo ; tu negliges, et isto,
9 qui nunc te exercet, fugias decedere campo :
10 an populi arbitrio quisquam, plebisque, bonorum
11 posthabeat sanus plausum, quem jure feres tu ?
12 Quandoquidem cunctos, quicumque feruntur eisdem
13 in spatiis, jam recto nimirum, ac sapiente
14 iudice praecurris Bembo : cum hic interea nos
15 desidia arguimur populo, ne forte probari
16 credideris genus hoc vitae simplex ; etenim ad res
17 versiculis missisque jubent accedere nugis,
18 ex umbra et tenebris in solem exire diemque ;
19 et gnavi me segnem culpant. Altera blando
20 pars animum integrum queritur me dedere amori
21 per luxum, et patruī verbis objurgat acerbi :
22 qui simul ac stomachum, quamquam permulta ferenti
23 ut placem, norunt ; rehero graviora receptis.
24 Ut proprium servas auri sceleratus acervum
25 undique congestum, neglectis, jura fidemque
26 exponis tota venalem, legibus, urbe :
27 cum miserum atque inopem dejectum rure paterno
28 deseris, atque adeo prudens nummisque redemptus
29 produs ; et emunctum producta lite clientem
30 usque adigis, dum aedes etiam proscribat avitas.
31 Turpiter aut ultro servis, plerumque furentis
32 mancipium domini : manibus ten' ferre catinum
33 cenanti ingenuis ? Aliam ten' sumere mentem
34 deterioris heri ad nutum, atque aliam ? Haud animo par
35 est generi, quicumque suos apud ortus honeste
36 imperio abjectus paret, trepidusque ministrat.
37 Quid quod amicitiae, caro dum cuncta lucello
38 metiris, cultus tu nullos, nullaque nosti
39 officia ; enormique decor concinnus inepto
40 quid distet nescis ? Pecudis nae nos cute tectam
41 naturam inspicimus : quid publica cum geritur res
42 per te, si furtis quo sit locus, atque rapinae,
43 bellorum causas jussus praecidere, nutris ?
44 Desidia, aut tu me censor culpaveris oti ?
45 Flagras ambitione, ardesque cupidine saeva
46 purpurei, haud vitam hanc moresve decentis, amictus.
47 Uror amoris ego haud me dignis ignibus ; esto
48 quando ita me insimulas : quid tum ? Peccamus uterque ;
49 nil est cur tu me prior incuses, graviora
50 offendens multo, et nimium distantia recto.
51 Nam qui vel parvo conductus pejerat, et qui
52 tamquam turbata victum sibi quaeritat unda
53 piscator, pacem bellis ubi miscuit, idem,

54   judicium atque crucem si demas, ire latrones
55   inter jam velit, et jugulare homines : sua quisque
56   defendunt lenes vitia, et minuunt ; aliena
57   carpere plerique austeri, nimiumque severi.
58   Adde quod incurata gerens, serpentiaque intus
59   ulcera, corrupto tandem pulmone peribis ;
60   purgandum illius cum te committere morbi
61   non medico studeas. Annus non unus, et alter
62   imminuat quidquam : pulchris macrescere captum
63   divitiis frustra tantum doleamus amici.
64   Me mea post paulo febrisque reliquerit ultro
65   frigidior veniens morbum cum leniet aetas,
66   intereaque veteris non animum gravis urget.
67   Me tamen insequitur populus : quid si nihil omni
68   est actum in vita nobis, quod laedere quemquam
69   possit ? Non ego rem, mihi sollers quam pater auxit,
70   in Venerem effundam, neque lite petitus amator
71   injusta, omittam fundumque laremque tueri :
72   nec fuerim, mimam quo sit mihi laxius unde
73   munerer, usquam inopi nimium contractus amico.
74   Denique non mos, non aetas alienior : adde
75   ille etiam laqueo statuit qui nectere collum
76   auratane trabe, an de putri pendeat ulmo,
77   si quicquam referre putas, quam ego honestius, ac tu
78   intereo ; seu me Muis et Apolline claro,
79   seu quis me pulchro captum culparit amore :
80   me tamen insequeris, colloque ac faucibus anguis
81   indignum clamat fucos, segnem malus urget.
82   At tecum siquis sic egerit : itur ad Urbem
83   Europa ex omni, credo, ut vestigia summo
84   inspiciant veteris veneranda in colle Quirini,
85   sive in Aventino Romae : ac non perditus exul
86   expes ut quisque est, huc sese contulit, ut si
87   Bargulum ad Illyricum dicas, latrociniumque
88   concessum, nimium merito dicatur acerbus,
89   oderit et rabidum populusque patresque venenum.
90   Non ego : nec vulgi si irritor vocibus, hoc nunc
91   immeritum quemquam latrarim : possum ego multos
92   eximere e numero, turpis contagia morbi
93   quos nulla attigerint, sanos recteque valentes ;
94   sincerum ut Molsae pectus, lavere salubres
95   Pierii quem fontis aquae, puroque Camenae
96   curatum cantu servant ; studioque referti
97   spectatus dudum tanto plausuque theatri
98   Ubalдинus, inops agrisque larisque paterni,
99   virtutis locuples : populo spectante Quirini
100   hunc non donatum scaena decedere turpe est.

IN MULIERES NUPTAS HIPPOLYTI. EX EURIPIDE.

C_4   v.1   Concinnum in auras luminis hominum malum
          2   cur protulisse dixerim te feminas,
          3   Juppiter ? Etenim erat si serendum hominum genus,

4   haudquaquam oriri debuit de femina ;
5   sed emere liberorum oportuit sibi
6   semina genus mortalium, ferens tua
7   in templa tantum aut aeris, aut auri gravis,
8   ferrive, quanti unus foret quisque pretii,
9   domosque habere feminis sine liberas.
10   Nam nunc in aedes vehere cum malum parant,
11   extemplo opes pro eo rependunt patrias.
12   Atque hoc liquet malum esse magnum feminam ;
13   namque ad alienos pellit hanc ex aedibus
14   a se pater prognatam et eductam suis,
15   additque dotem, ut liberet sese malo :
16   at ille contra, stirpem in aedes noxiam
17   qui ad se recepit, laetus est cum pessimam
18   pulcherrime ornat statuam, et auro et purpura
19   certat, beatas sumptibus miser domos
20   exhauriens, atque haeret : etenim splendidis
21   affinibus gavisus uxorem asperam
22   perfert ; proba at si ea, sed propinqui futiles
23   evenerint, bono miseriam comprimit.
24   Verumtamen commodius evenit, quibus
25   >nullius uxor sedet in aedibus pretii,
26   ac fatua : nam sapientem ego odi feminam ;
27   meae nec intra venerit limen domus,
28   quae, quam mulierem sapere par est, plus sapit.
29   Facilius etenim perspicaces edocet
30   astutias, dolosque Cypris improba :
31   at fatua mulier ob stoliditatem sapit.
32   Penetrare nempe ad feminas oportuit
33   >nulli licere familiarium, simul
34   sed beluarum includere rabiem domi
35   loqui insciam, sermonem ut inferre alteri
36   >ipsae nequirent, nec alii illas adloqui :
37   >nunc facinora, intus quae malae mala cogitant
38   >dominae, foras haec familiares efferunt.

CUM AB URBE PROFECTUS, VENETIAS IRET.

C_5   v.1   Humida Tyrrheni fugientem flamina venti
          2   caelumque pestilens Lati,
          3   me Venetum excipient mitissima littora, et aurae
          4   salubriores, putribus
          5   jam membris senio, et podagra turgentibus acri,
          6   quae flare suerunt nec mala
          7   imbutae tussi, neque in ipsis fluctibus udae,
          8   Faerne, mireris licet.
          9   Prorsus, qui Romam liquit, rerum ille carebit
         10   pulcherrimo spectaculo ;
         11   nec coetum aequae illustrem hominum, nec Palladis aequae
         12   instructa pectora artibus,
         13   terrarum ut cunctas lustret circumvagus oras,
         14   offendet usquam gentium ;
         15   fragmina nec muri aspiciet majora vetusti

16 non diminutis urbibus :
 17 in primis Bromii latices, et frigida siccis
 18 requiret idem faucibus
 19 pocula lympharum sub terras condita opacas,
 20 aut fossa Lucanam in nivem.
 21 Ipse ego, ferventi delapsam ex imbrice lympham
 22 nuper, nec altos in scrobes,
 23 et vappam, salices inter quae nata palustres
 24 caeni saporem patrii
 25 potanti offundet, mediis fervoribus, ardens
 26 arente fauce traxero.
 27 Ast idem hospitibus placidos, et dulcia pacis
 28 impertientes commoda
 29 mortales cernam, et locupletem civibus urbem
 30 dispar probantibus nihil :
 31 cernam loricam violentam, ensemque superbam
 32 inermibus suffragiis
 33 constrictum, et dirae exsecratum caedis amorem
 34 longe exsulantem gentium.
 35 Illic cum cano prudentia sera capillo
 36 paret vicissim, et imperat :
 37 illo se nusquam propendens contulit Aequum
 38 bonae comes concordiae,
 39 fraudibus Hesperia ut pulsum est, timuitque rapacis
 40 uncas licentiae manus.

DE UBALDINO BANDINELLIO

C_6 v.1 Tam caro capiti jam nimium diu
 2 munus, Melpomene, lugubre naeniam
 3 debemus : querulam prome, puer, lyram.
 4 Siccis non ego te genis,
 5 maerore aut vacuus pectora lurido
 6 laudabo ; neque desiderium morae
 7 nostrum diminuunt, aut hominum atterens
 8 furtim tristitiam dies.
 9 Te morum studium, te sapientiae
 10 cura, et nobilium fecerat artium,
 11 Ubaldine, quies gnava, operosaque
 12 Musarum otia divitem
 13 non auri, pavidis addere mentibus
 14 mordacem validi sollicitudinem,
 15 non ostri, experiens quod reparat Ligur
 16 nobis merce superflua.
 17 Irritet, fugiens pauperiem, aequora
 18 iracunda levi navita palmula ;
 19 aestatem Libyae perferat igneam
 20 idem, idem Haemonias nives
 21 vestigans lapides, femina quos petit
 22 vel flavo capiti, vel tereti decus
 23 collo. Mentibus Atlantiades Deus
 24 calcar subdere inertibus
 25 ludens dum cuperet, fertur inutile
 26 prompsisse aurum, acuens illo hebetes, uti

27 exercet puerum non vegetum nuce
 28 mater sedula futili.
 29 At fortes (quoniam robore stat suo
 30 virtus, Peliaca ut quercus, et aequoris
 31 saxum Carpathii) nec famulae decet
 32 auscultare pecuniae,
 33 Nec firmos fragili fidere : defluit
 34 fortuna, ut subitis auctior imbribus
 35 extemplo aret aquae rivus inops suae,
 36 nimbos si pepulit Deus.
 37 Tu dulcem es Latii copiam adeptus, et
 38 Graium divitias, et dominam urbium
 39 artem : quo mihi nunc, et patriae occidis
 40 multo flebilior tuae ?
 41 Arni maeret enim fluminis accola,
 42 florens ingeniis accola fluminis
 43 Arni, tot te animi compositis diu
 44 thesauris, tacitum mori.
 45 Ut navim pelago praecipitans Notus
 46 vertit, quae remorans largiter alveum
 47 implerat spatiosum : illa Arabum ferens
 48 gazas, illa ebur Indicum,
 49 et gratum redolens thus Superis ferens,
 50 et pexa e foliis vellera sericis,
 51 Aetnaeae Cereris plenaque frugibus,
 52 portus strenua patrios
 53 ditaret, populos et procul oppidis
 54 effusos studio ad se raperet lucri :
 55 nunc saevi arbitrio volvitur Adriae
 56 caecis obruta fluctibus.
 57 At tu, progenies aurea fulmine
 58 gaudentis Jovis, o desere ne meum
 59 carmen, Musa : diu sed vigeat sacri
 60 custos pagina nominis.
 61 Hic me Castalii tramitis arduos
 62 flexus, Aeoliae hic me docuit Lyrae
 63 ictus : o nebulam oblivio, et arceat
 64 furvam a nomine splendido
 65 noctem ! Ne volucris filia temporis,
 66 ne rubiginis atrae admoveas meis
 67 dentem carminibus, neu nigra nubibus
 68 condas Italiae decus.

AD HANNIBALEM ORICELLARIUM NEPOTEM :
 DILIGENTISSIME CAVENDUM ESSE AB ADULATORIBUS.

C_7 v.1 Mentem blandiciae perdere credulam
 2 norunt, non secus ac mortiferas malae
 3 multo melle novercae
 4 olim cum medicant dapes.
 5 Viro imbuta malo dulcia murmura
 6 mendacis fuge linguae, et teneras neque
 7 falsis laudibus aures

8 admoris, cupidus puer
 9 erarum, bona ni decipit indoles ;
 10 et tete excutias, tinniet improba
 11 nugas cum modulans vox,
 12 quas atro rapidi ferent
 13 cum fumo boreae, et pulvere sordido ;
 14 ni quicumque libens dicier audies
 15 verbis, te labor illum
 16 rebus finxerit arduus.
 17 Sensus ut juveni pellicit intimos
 18 virgo candida, cum turgidulas tegens
 19 nulla veste papillas
 20 molli illum recipit sinu ;
 21 sic laudes animum vera ubi concinunt,
 22 permulcere solent : nec mulier tamen
 23 ut cantu sine dulcis
 24 spernit psallere tibiae,
 25 sic virtus, populus si taceat, sedens
 26 cessabit : nihilo nec minus obsita
 27 noctis ferveat umbra,
 28 et deserta silentio,
 29 quam cum per medias inclyta ducitur
 30 urbes, et celebris voce faventium
 31 direpta hostibus arma
 32 affigit foribus Deum.
 33 Cum laudis faciem sumpserit impudens
 34 fraus, affinxerit et cum tibi non tua
 35 blanda nomina voce,
 36 et dulcem illecebram struet ;
 37 ne te praecipitem trudat amor tui,
 38 ne nugis capiare, ut volucris solet
 39 dulci parvula cantu
 40 tecti vepribus aucupis.

AD FORTUNAM

C_8 v.1 Expers consilii, quae pede lubrico
 2 incedis, zephyris mobilior Dea,
 3 et fluctu Ionii incertior aequoris ;
 4 te, cum laeta sinum pandis, et uberes
 5 fundis divitias, ac miseris ades
 6 improvisa, boni progeniem Jovis
 7 dicunt. Tu ratio, tu sapientia,
 8 servatrix eadem crederis urbium :
 9 virtutisque sedens in solio nites.
 10 Sed mox torva domos Regum ubi concutis
 11 et congesta diu munera, turribus
 12 dejectis, subito turbine dissipas ;
 13 vanae te comitem stultitiae ferunt
 14 deliram. Immeritum tu, titulo bonis
 15 dempto, nobilitas ; frena superbiae
 16 atris tu manibus detrahis ebriae
 17 successu, et ruere hanc sic temere ad suum

18 rides arbitrium, mox humilem truces
19 vultus deposituram. O utinam meae
20 oblita ostiolum praetereas domus ;
21 seu tu sanguineis oppida territans
22 bellis, ingrederis per Latium fera,
23 seu pacemque gerens, et populus beans
24 pennis involitas versicoloribus !
25 Nam sic instabilem visere te meos,
26 vel laetam atque hilarem, pertimeam lares.

DE FRANCISCO TORNUNO CARDINALI

C_9 v.1 Quo tollor pavidus ? Quo feror insolens ?
2 O quae Castaliis fontibus aureos
3 crines, osque lavis virgineum, genus
4 magni Melpomene Jovis,
5 cruri purpureos indue candido
6 soccos ; nam juga transmittimus alpium
7 soli : unus enim est mi comes argui
8 mendaci metuens pudor.
9 Vatem, Diva, tuum tu moneas viae :
10 si pure colui vestra puer sacra
11 fervens mente nova, si senior tua
12 nunc vestigia persequor
13 quercus umbriferas inter, et ilices
14 quaerens aérias. Non ego divitum
15 vanis edidici perstrepere auribus
16 empto carmine : non ego
17 corruptus pretio nunc meditor parum
18 castae ducere te ad vestibulum domus.
19 At tu prome, puer, prome age barbiton
20 cessantem nimium diu.
21 Spartanus veluti, per nemus asperum
22 dumis insidiantem ut pecori lupum
23 egit, cum fremitu et laude faventium
24 pagorum redit ad gregem,
25 villorumque globos sanguine sordidos
26 fert rictu generoso, ex jugulis feri
27 vulsos hostis : aquas sic repetit sui
28 Tornunus Rhodani, bene
29 defensa Hesperia clarus, et impigri
30 compresso celebrer militis impetu,
31 Bellonae ancipitis numina militis
32 horrere immemoris diu.
33 Alternae sedenim ille admonuit ferum
34 fortunae, celeri vertere turbine
35 gaudentis vacuum corpus, uti choros
36 lascivae juvenes ubi
37 ducunt, et Zephyris huc agitantibus
38 atque illuc, Phrygio Sidonias acu
39 illusas chlamydes, instabili citae
40 lustrant atria poplite.
41 Directa ingrediens passibus Aequitas

42 ad normam paribus, nec modulo sibi
43 majore, atque aliis commoda dividens,
44 quorum non dubia est comes :
45 illos aere micans non peditum cohors,
46 non saevis equitum turma frementium
47 horrens cuspidibus terreat, aut mari
48 vectae caeruleo rates ;
49 nam recto favet, et justitiam bono
50 plerumque aequus alit Juppiter exitu,
51 obscuram et tonitru et fulmine territans
52 fraudem, atque implicitos dolos
53 nudans. At vigilem fallit amabilis
54 acrem simplicitas, et super aeneas
55 accersita fores, et super ardua
56 pernix moenia transilit.
57 Hanc puro retinens in gremio fovet,
58 sincere Italiam et diligit hospitam
59 Tornunus, patriam civis uti suam,
60 natorum, et memor aureae
61 civis conjugis : hunc purpureus pudor,
62 elutisque fides candida sordibus,
63 et presso digitis ore silentium
64 arcanum insequitur, neque
65 infandumque nefas ense domans Themis
66 districto comitem se negat inclyto
67 impolluta seni, mundave veritas
68 albo lucida pallio.
69 Ergo permadidos felle animos nigro
70 regum diluere est ausus, et aspera
71 permulcere manu pectora turbidae
72 plena irae, intrepidam struens
73 pacem, quae manibus sanguineis diu
74 attrectata, magis post niteat, velut
75 fulgentes lapides aerave lucida
76 cum tergere volunt, luto
77 conspurcant ; id agens egregius senex
78 Celtarum procerum sanguis, et oppida
79 firmans obtinuit Marte labantia
80 quassante, et miseris suas
81 urbes restituit civibus, impigram
82 pacem, tela cruenta inter et asperos
83 procudens sonitus ferri : etenim gelu
84 torpens quam peperit timor
85 pacem, serviet illa, horrisoni simul
86 Bellonae strepitus ingruerint ferae,
87 imbellis. Sedenim desine fervidos,
88 dulcis Melpomene, modos ;
89 nam nec cuncta pudor fert, neque veritas
90 cum lucro alma decorum explicuit caput
91 semper : tum melius tecta silentio
92 virtus invidiam latet.

2 verum pernitido, atque perfluenti,
3 tamquam Palladii liquore olivi
4 complures properent linire chartas :
5 atque, araneoli angulos domorum
6 ut tela tenui solent replere
7 quantumvis facile, ore fila parvo
8 nentes longa, ita compleant libellos
9 totos versiculo minutiore :
10 hi vatum in numero anne sint habendi
11 vulgus viderit, atque siqua vulgo
12 pars vatum est similis, quibus Thalia
13 Flacci sordeat, optimi poetae,
14 quod is versiculo minutiore,
15 atque perfacili, atque perfluenti
16 totas spreverit occupare chartas.

DE MARGARITA REGIS GALLORUM SORORE

C_11 v.1 Heu mos, ut atris saepe coloribus
2 contaminatus purum animum inquinans
3 vix eluendis sordibus per
4 taedia solliciti laboris !
5 Me vitreis et fontibus, et coma
6 silvae virentis laetum, et amabile
7 ruris silentium sequentem
8 Aoniae puerum Camenae
9 mersere sacri gurgite fluminis,
10 intacta ut essem candidior nive :
11 immunda sed mox polluit me
12 Roma luto nimium tenaci,
13 quod longa nec dum discutiatur dies,
14 sacri nec amnes hactenus abluant ;
15 quin horret et me, et ora caeno
16 foeda nigro refugit Thalia.
17 Vulgus venenis vertere Colchicis
18 plerasque mentes aptius, eripit
19 sensus priores, atque mutat
20 alba nigris, maculisque gaudet :
21 impurus atra quem populus manu
22 tractarit, ille et decolor et niger
23 erit diu, obductamque faecem
24 vix iterans removebit annus,
25 notam relinquens : at mihi candidae
26 mandanda virgo est regia paginae,
27 Farnesio jubente, bacca
28 purius illa nitens Eoa,
29 intaminato digna cani, Deae,
30 est ore, Lucis Castaliis Deae
31 quae vulgus arcetis profanum,
32 et nitido prohibetis amne :
33 o taetra tandem consilia haec bonae
34 oblivioni tradite turbidae ;
35 labemque nobis rore sacro

DEFLET MORTEM HORATII FARNESI.

C_12 v.1 Te flebimus, flos Hesperiae puer,
 2 madente multis carmine lacrimis ;
 3 et debitam laudi Thalamiam
 4 naenia lugubris occupabit :
 5 ille, ense pectus qui tibi candidum
 6 trajecit, iisdem vulneribus Latii
 7 cecidit et spes, et virescens
 8 Italiae decus ense carpsit,
 9 Horati, eodem. Non ego sauciam
 10 ictu parentem mortifero tuam
 11 in lacrimas culpam ruentem,
 12 nec viduae gemitus puellae
 13 comperere ausim carmine : lugeat
 14 immo illa dulces funere nuptias
 15 miscens amaro, nec sat umquam
 16 te misera illacrimata flerit.
 17 Jam nec capillo parcere, nec genis
 18 aequum puella est regia : lacrimis
 19 efflagita Martem cruentum
 20 uberibus, pueri cadentis
 21 dulces ocellos, et tua gaudia,
 22 quae conciderunt exorientia :
 23 ut stella, quae vix dum coorta
 24 Hesperium occultitur sub aequor.
 25 Non ille avorum, nec soceri immemor,
 26 dulcique flagrans igne tui, neci
 27 ultro obvios gressus superbos
 28 intulit, intrepidumque pectus
 29 objecit hosti, qua violentius
 30 Bellona nigris foeda cruoribus
 31 est visa Martis saevientis
 32 sanguineas glomerare turmas.
 33 Nunc laetus umbras vulnera nobiles
 34 ostentat inter pulchra, nemus tenens
 35 beatum, ubi Hectorque, et Latini
 36 sunt veteres, Rutulique Reges.
 37 At, Thespiis o grata sororibus,
 38 obliviosi pellere temporis
 39 idonea umbram atraeque mortis,
 40 gloria, vulneribus mederi ;
 41 o trade Musis, et Polyhymniae
 42 custodiendum nomen Horatii
 43 clarum, et domum Farnesiorum
 44 hanc, Latii Italiaeque lumen.

IN PETRUM VICTORIUM

C_13 v.1 Nobis, Calliope, magnum alienum aes superest vetus,
 2 nam pridem ratio scripta mihi est pectore in intimo.
 3 Tu quaeso patere a te soluam quidquid id est, Dea.
 4 Non Victorius est exiguis versibus, aut lyrae
 5 aptandus tenui : vester amat Phoebus eum, neque
 6 ulli plura bonum munifica crediderim manu
 7 largitum : uber enim sicut ager ruraque pampino
 8 mitis florida Iacchi, et Bromio et frugibus oppida
 9 circum plena hilarant ; muneribus dives Apollinis
 10 Etruscos populos ingenii fruge bona bonus
 11 ille enutrit alens. Sic senior vertice Pelii
 12 olim Phillyrides frondifero semifer uberi
 13 Graios nobilium seminio dicitur artium
 14 ditasse. Ille dies e medio tollere qui potest
 15 ritu Cecropio scripta tibi clara volumina,
 16 victori, eripiet roriferis sidera noctibus,
 17 idem subtrahet et piscibus, idem aequora nantibus.
 18 Contages populi te tetigit lurida morbidi
 19 numquam, te ambitio curriculum praetereuntium
 20 obliquis oculis aspiciens nec pepulit ; neque
 21 illi roboris hoc attribuit Juppiter, ut sacrum
 22 Phoebos discutens commoveat pectus, originem
 23 a Coeo licet et Porphyryone a valido trahat,
 24 conatis solium Caelicolum scandere fratribus.
 25 Non res, cui cumulus semper abest, cunctave metiens
 26 aurum te pupugit ; te nitidum Musa salubribus
 27 fontis, Castalii lavit aquis candida ; tu meae
 28 es lumen patriae percelebris : sat mihi fructuum
 29 ignava haec tulerint exilia in montibus asperis
 30 quaesita, argueris desidiae ni tibi debitum
 31 carmen, nive inopis quod citharae dinumerem modos,
 32 acceptum id mihi te ferre neges, jureque respuas.

C_14 v.1 O quae terrificos vicina e turre cietis
 2 tot nocte aera sonos tinnula, totque die,
 3 si mihi venturae noctis dormire licebit
 4 per tot tinnitus particulam misero,
 5 nec cum defessos jam jam continget ocellos,
 6 vos metuet subito, diffugietque sopor :
 7 ipse ego cras vobis ultro tortique rudentis
 8 spiras, et firmo e robore fulcra dabo,
 9 tutius ut sonitu boreamque lacescere saevo
 10 possitis posthac, et maria, et tonitrus.

C_15 v.1 Cum cinctum nimbis, et nigra nube sedentem
 2 deficient olim flammea tela Jovem,
 3 cum sueta in Pontum plenis decurrere ripis
 4 praecipitem sistent flumina prona pedem,

5 fluctibus et raucis Siculum pertundere litus
6 Ionii cum jam desinet unda maris :
7 tunc quoque vicinis suspensa in turribus aera
8 cessabunt bombos edere raucisonos.

C_16 v.1 Cum Mare nec fremitus edet, nec sibila venti,
2 nec nimbi, abruptis nubibus igne, sonum ;
3 et cum nubigenae Thaumantidis ora sinumque
4 deficient croceus purpureusque color ;
5 cum Pontum nitidi pisces, cum litora pictae
6 conchae, cum densum deseret umbra nemus :
7 turre tua tunc, Corneli dulcissime, raucos
8 tinnula cessabunt aera ciere sonos.

AD GERMANOS

C_17 v.1 Quod vos apud, Germaniae humanissima
2 gens, culpor, atque turpioris flagitii
3 ornasse dicor, nescio quid, laudibus,
4 impuro id est ab homine confictum, et levi :
5 testisque tellus omnis est mihi Itala,
6 tantum me ab omni abesse turpitudine,
7 quantum ille ab omni laude semper abfuit.
8 Annis ab hinc triginta, et amplius, scio,
9 nonnulla me fortasse non castissimis
10 lusisse versibus ; quod aetas tunc mea
11 rerum me adegit inscia, et semper jocis
12 licentius gavisata, concessu omnium,
13 juvenata : quod fecere et alii item boni.
14 At nunc abit juvenata, lusus permanet ;
15 et carmini illi nomen adscribunt meum
16 idem, quod ante erat, nec adscribunt diem
17 eandem, erat quae quando id olim lusimus :
18 sed quod puer peccavit, accusant senem.
19 Verum hoc ut ut tamen sit, obscaeni nihil
20 scripsisse me scitote : namque tum quoque
21 festiva nos a turpibus secrevimus,
22 a mollibusque impura : cumque versibus
23 laudavimus Furnum, haud mares laudavimus
24 (quod ille ait per maximam calumniam)
25 sed feminas plane, ut videre carmine
26 ex ipso adhuc potestis : atque moribus,
27 industria, pudore, continentia,
28 lasciviam nos carminis correximus
29 illius, emendavimusque seriis
30 jocos, boni quod literis quam plurimi
31 testantur ; inter quos senex ille optimus
32 est Bembus : is me versibus lectissimis
33 ornavit, is pedestribus sermonibus,
34 cum maxima esset dignitate praeditus,

35 et splendide habitare in mea dixit domo
36 virtutem, homo gravis, senectute ultima.
37 Eburnea tu, Flamini, me concinis
38 lyra, et libellos dicis aureos meos.
39 Victoriousque candidus me laudibus
40 complexus omnibus, vereri vos vetat
41 quid turpe de me. Non ego possum infici
42 calumniae caligine ulla turbidae,
43 Quando tuetur fama me consentiens,
44 constansque vatum, totaque testimonio
45 et acta pure vita luce in urbium
46 clarissimarum. Diligit me civitas
47 beata Venetum, ut diligit cives suos.
48 Quid, clariorem habere quod me neminem
49 se dictitat flos Patria urbium mea ?
50 Quid nobile oppidum Bononiae, artium
51 causa bonarum, cognitum vobis quoque ?
52 Equiritote, amabo vos, quid sentiat
53 de me : mea illa civitas nutrix fuit ;
54 namque erudivit illa nos a parvulis.
55 Quid ipsa Roma ? Praedicanti ignoscite
56 de me mihi ; non tota nos complectitur
57 amore, mater liberos uti sinu
58 complexa gaudet ? Quare habere transfugae
59 de me fidem nolite perditissimo :
60 sed enecate in dies magis siti,
61 paedoribusque, et esuritionibus :
62 quod belle adhuc fecisse vos existimo,
63 virtute natio, et fide, atque industria,
64 et literis clara, ingenique gloria.

IOANNI FRANCISCO IUNIO, SUMMO INTER FLORENTINOS LOCO NATO,
CUIUS ARDENS IN PATRIAM CARITAS SCELERATA SICARIORUM CRUELITATE EXTINGTA EST.

C_18 v.1 Multa tui a se viventi tibi debita cives
2 extincto hoc parvo munere persoluunt.
3 Accipe ab exilii sociis, fortissime, bustum
4 et scito patriae vulnus id esse tuae.
5 Quique tuum saxo condunt cinerem hos tua corde
6 condere sub memori fortia facta puta.
7 Non cives frenant pro libertate ruentes
8 caedes sanguineae et vulnera sed stimulant.

IN G. SALVAGUM

C_19 v.1 O cadavere tabido
2 foetens, Salvage, taetrius,
3 nigris foedior anguibus,
4 obscaena occule te, miser,
5 Urbis Romuleae pars.
6 Cernis ! plaustra fimum velut,

7 si gerentia venerint
8 casu civibus obviam,
9 qua tu iter facis, illico os
10 avertunt aliorum.
11 Namque est stercoreus tibi,
12 latrinae velut halitus :
13 fundunt quem ora, velut nates
14 aegroti senis, arida,
15 podex dentibus auctus.
16 Ah ! prodire die cave :
17 Urbis, Salvage, dedecus,
18 gentique opprobrium tuae,
19 obscaena occule te, miser,
20 Urbis Romuleae pars :
21 nigra nam velut inguina,
22 deformesque nates palam
23 denudare probos pudet,
24 sic tu, Salvage, de die
25 cum prodis, pudet urbem.
26 Cum bubonibus ambula,
27 noctuisque ululantibus,
28 vespertilio ubi evolat
29 furvus, umbra ubi manium
30 prodeunt inhumata.
31 Aversatur enim, mali
32 sicut ominis alitem,
33 occursum populus tuum.
34 Ah prodire die cave,
35 tantae dedecus urbis.

AD DOMINUM PETRUM BEMBUM EPISTOLA

C_20 v.1 Humani vim, Bembe pater, miramur et artem
2 ingenii, cui paene nihil reperitur inausum,
3 nil intentatum. Studuit miracula rerum
4 indagare, genus varium, causasque latentes
5 quaerere, et aetherei penetrare recondita caeli.
6 Admiranda nimis sollertia prisca virorum,
7 qui res occultas, certis rationibus acti,
8 explicuere : ac si quondam censoribus illis
9 usa foret natura parens, dum conderet orbem
10 sidereos, Caelique globum suffigeret astris,
11 et circumfuso firmaret in aere terram.
12 Sed postquam rerum series, quas mystica nobis
13 abdiderat natura, hominum patuere sagaci
14 ingenio, et primae explorata potentia causae,
15 turpe nefas visum est vili recludere vulgo
16 viscera naturae. Quare prudentibus illa
17 tradentes noscenda viris, texere quibusdam
18 figmentis, vulgusque adyto excludere profanum.
19 Hinc Phoebum intonsum crines dixere ; sororem
20 Phoebi Dianam veloci indagine terras
21 cingentem, nunc per montes, nunc per depressas

22 venantem valles. Hinc et finxere Camenas
23 esse novem, palmamque uni tribuere canendi
24 Calliopae : dicuntque illam superare sorores,
25 et suavi cantu, et dulci modulamine vocis.
26 Quid memorem ulterius, Divosque, Jovemque vocatos
27 Oceani cultoribus ad convivia ? Amatam
28 Diti Persephonem, Pani Syringa ? Catenam
29 caelitus in terras jussam pendere ; Minervam,
30 jam sterili Junone, Jovis de vertice natam,
31 Aegide Gorgoneo munitam pectus ; inanes
32 Aeolidum insultus, et semiambusta Typhoei
33 membra sub Inarimes aeterna mole sepulti ;
34 projectos Pyrrhae lapides ; simulacra Promethei
35 molli ficta luto ; Saturnum parva vorantem
36 corpora natorum ; succisa virilia Caeli,
37 et quae plura manent vatium figmenta, latentes
38 naturae causas simili servantia nodo ?
39 Nimirum prout haec rerum miracula prorsus
40 divini fuit ingenii reperisse ; figuris
41 sic eadem variis texisse fatebimur artis
42 eximiae. Hinc priscos vates meruisse putandum est
43 jure hominum laudes, et conciliasse favorem
44 naturae, tecta quae gestit imagine cerni.
45 Nescio quos vates haec tempora nostra protervos
46 educunt, Latii qui haud argumenta leporis
47 vulgantes, recti sermonis dogmata fraudant ;
48 Pierios laniant numeros ; sacrasque Camenas
49 foedant, prostituunt, nudantque : Numenius olim
50 sicut Eleusinas nimio temerarius ausu.
51 Hi plumis tentant pavi vestire coracem ;
52 anseris et crepitosa imitari voce canori
53 concentum cycni ; suibusque reponere gemmas
54 immundis satagunt, et ludicra carmina condunt,
55 quae canat ad limen juvenis malesanus amicae,
56 aut magis in mensa referat parasitus herili,
57 et recitent mimi, scurrae custosque tabernae.
58 Forsitan inquires quid nos juvet esse Latinos,
59 quid juvet ampullas et sesquipedalia verba
60 cogere carminibus Latiis, et claudere sensus
61 arcanos paribus numeris, cum qui legat ista
62 vix unus, aut alter erit ? Sed aperta Poesis
63 illorum rudibus dominis plebique placebit,
64 illorum et magnas volitabit fama per urbes.
65 Malim vel segni mentem torpere veterno,
66 aut mea deformes tunicas dare carmina scombris,
67 quam laudes umquam vulgi captare laborem ;
68 aut scribam, indoctas aliquid quod mulceat aures.
69 Tonsorum, et nugis lippos delectet Etruscis.
70 Laudentur vulgo, signentur et indice : verum
71 Hectoris exemplo (ut memorat, dum scaenica ludit,
72 Ennius) optarim potius de classe proborum
73 quod si contigerit nullum, tunc conscia recti
74 mens aderit saltem sibimet pulcherrima merces.
75 Id sedet in primis animo felicis Olympi
76 affectare viam, et rupto de carcere currum
77 quadrijugum ad spatii summas impellere metas,

78 et prohibere, jecur viva ne tondeat ales
79 terrigenae ; neu Sisyphii fallacia saxi
80 torqueat ; aut lapsura silex, similisque cadenti
81 immineat ; mensaeque negent alimenta paratae ;
82 neu rota praecipitet ; neu fusilis unda fatiget.
83 Cui dabitur vitare sinus Acherontis amaros,
84 stagnantem Styga Cocyti lacrimabilis undam,
85 ardentis Phlegetontis aquas, oblivia Lethes,
86 is vivens meritis Divorum aequabit honores.

AD THESPIAM. ALLEGORICE

C_21 v.1 Vernantem errabat mea Thespia compta per hortum,
2 ut daret ornatis floridaserta comis.
3 Narcissi florem floremque legebat acanthi,
4 albaque purpureis lilia cum violis.
5 Sed dum forte rosas pulchri decerpit Adonis,
6 spina repercussam laesit acuta manum.
7 Hinc lacrimis suffusa oculos, alimenta malignis
8 non dabis ulterius, prodiga terra, rosis,
9 dixit, et excisas imo de stipite plantas
10 exussit, flammis sedula suppositis.

DE QUINTIA ET SALIO

C_22 v.1 Quintia Romanae mulier bene cognita plebi
2 haec, quam custodem fornicis esse ferunt,
3 in quam vicinis tentigine concita ab agris
4 exercet validum rustica turba latus :
5 quamvis nec longum arguitur cessare per aevum,
6 sedulaque in lustris nunc quoque praestat anus :
7 victa tamen Salio concedit ; et ut videt una
8 tot nocte hunc cupidos emeruisse viros,
9 "Hunc lectum, hanc (ait) exiguo cum lumine sellam,
10 arma meae melior, tu puer, artis habe. "

C_23 v.1 Plaude, Anime, Domino. Quam tua est, Deus meus,
2 evecta in altum gloria !
3 Laudem, et decorem indutus, et clarissimo es,
4 ut veste, amictus lumine.
5 Tu extendis, ut tentorium, Caeli plagas ;
6 aquisque summa ejus tegis.
7 Tu nube, ceu curru, uteris. Tu praepetes
8 inambulas ventos super.
9 Mentis solutas, igne radiantes choros
10 tibi administros comparas.
11 Tu brutam humum firmissimas super bases

12   in tempus aeternum locas.
13 Hanc vastus humor, tamquam amictus, obtegit.
14   Insederint jugis aquae ;
15 si tu increpes, refugerint, vocis tuae
16   tonitruo perterritae.
17 Montes supini, concavae valles, eo,
18   quem statuis, haeserunt loco.
19 Tu terminos immobiles figis Mari,
20   ne fluctibus Terram obruat.
21 Tu emittis in convallibus fontes vagos
22   media inter ima montium.
23 Huc sese agrestes conferunt potum ferae :
24   sitim hinc onagri temperant.
25 Aeriae aves in editis agunt locis,
26   per saxa, qua rivi strepunt.
27 Superne montes irrigas. Opera Tua,
28   tellus repletur ubere.
29 Fenum pecoribus, multiplex herbae genus,
30   obsequium ad humanum, creas.
31 Frumenta terra educis, et mortalia
32   quod corda vinum mulceat.
33 Et ora olivum laeta reddens unguine,
34   ut panis intus roborat.
35 Alis alta campis robora, et Libani arduas,
36   quas ipse sevisti, cedros ;
37 passercoli illic nidulantur : et vagae
38   abies domus ciconiae est.
39 Dant tuta cervis lustra montes editi ;
40   cuniculis cavi specus.
41 Dirimenda Lunam Tu creasti ad tempora :
42   Sol novit occasum suum.
43 Tenebras parasti, unde exstitit nox, confragas
44   qua permeant silvas ferae,
45 scymni leonum in praedam hiantes, ut suam
46   sibi a Deo escam quaeritent.
47 Orto vicissim sole, turmatim sua
48   conduntur in cubilia.
49 Tum vero ad artes, atque culturam soli
50   homines diurnam prodeunt.
51 Quanta opera, Domine, sunt tua ! Omnia affabre.
52   Plena opibus est Tellus tuis.
53 Magnum hoc Mare, immensisque tractibus patens,
54   vi piscium innumera scatet :
55 insunt pusilla animantia, insunt grandia ;
56   illac carinae permeant.
57 Inusitata vastitate Belluam,
58   finxisti, ut illic luderet.
59 Haec cuncta ab uno Te expetunt, suo sibi
60   ut tempore escam praebeas.
61 Te dante capiunt : Te manum ditem Tuam
62   laxante, complentur bonis.
63 Vultum Tuum si avertis, haerent ; spiritum
64   si iis adimis, in cinerem fluunt.
65 Afflante rursum spiritu existent Tuo ;
66   faciemque renovabis soli.
67 Domini perennet gloria : Ipse fabrica

68   se Dominus oblectet sua.
69   Labefacta cujus Terra conspectu tremit,
70   montesque tacti fumigant.
71   Cantabo Domino vitam in omnem ; quandiu
72   fuero, Deo psallam meo.
73   Oratio illi grata sit quaeso mea.
74   Dominus meum sit gaudium.
75   Tollantur e terra impii, ut ne sint quidem.
76   At tu, Anime, Domino plaudito.

C_24   v.1   Ante alias, quas Terra colit, quas alluit Aequor,
2   quasque Polo videt ex alto Sol aureus urbes,
3   urbs Venetum mediis pulcherrima surgit ab undis,
4   regia Neptuni, statio dulcissima Nymphis,
5   humida cui Thetys assurgit, et arida tellus.
6   Illa cavo fundata mari, caput ardua caelo
7   molibus insanis, et celsis turribus aequat
8   moenia, quae tutos, et propugnacula reddant
9   indigenas : stant templa urbem cingentia circum,
10   summo erecta Deo, divumque hominumque parenti,
11   omnia, et una omnes sub religione per annos.
12   Illa loci munita situ, terraeque marique
13   imminet, et lentis Orbem moderatur habenis :
14   namque opibus pollens terrestribus, imperat undis ;
15   undarumque animos mollit, pelagique furorem ;
16   et stans mole sua, suspensio caerula nutu
17   regna premit, pontique immensum temperat aequor.
18   Classe potens, Nerei conjux, regina profundi
19   puppe sedet celsa, et ventorum flamina longe
20   observans, summa cum majestate minatur
21   gentibus, et trepida formidine litora complet,
22   et quatit assiduis totum terroribus orbem ;
23   fortunata, Deumque Italiam data Numine regnis.
24   Illa eadem se laude nova super aethera tollit.
25   Ex illo, quo Terra die saepta aere pendet,
26   non fuit in latis res umquam publica terris,
27   nec regnum, quod perpetua dititione tot annos
28   floruerit, dederitque suas sua jura per urbes :
29   jam tempestates, jam dura pericula passa est ;
30   non umquam summersa tamen ; nunc altior auras
31   carpit, et invicta sulcat freta vasta carina,
32   contemnens imbres pariter, ventosque furentes.
33   Et jam tempus erit, tantae quo viribus Urbis
34   parebunt terraeque omnes undaeque repostae :
35   Sic genius, sic fata loci, sic numina mandant,
36   sic et bellandi poscunt, populosque regendi,
37   quas clari retinent artes Patres Civesque,
38   ipsis ingenio Diis immortalibus aequi.

AD POMPILIUM AMASAEUM

C_25 v.1 Ne tu immerentes, ne muliebribus
2 manes paternos urge ululatibus,
3 neu tinge dulcem, qua fruuntur,
4 ambrosiam lacrimis amaris,
5 amice : vixit non ita Romulus,
6 ut jure luctus, vel querimonia
7 post funus illum subsequatur,
8 dura velut mala contigissent
9 vita cadenti. Respice, respice,
10 qua mente virtus sit Patris inclyta
11 latura natum sic remissum, et
12 turpiter in lacrimis jacentem.
13 Idem tribunal nos manet, urnaque
14 omnes ; beatus quem minimae premunt
15 culpae ; absolutum et rite Judex
16 mittit ad Elysiam quietem :
17 qua dum ille laetus perfruitur, deos
18 frustra laccessis fractus et impotens ;
19 et voce compellas acerba
20 fata tuis inimica votis.
21 Non Diis amicum est, optime Pompili,
22 ut quidquid illis est placitum semel
23 nos improbemus ; non ea nos
24 lege putres capit ima tellus.
25 Scelus nefandum caeca Promethei
26 aggressa mens est, dum nova corpora
27 effingit ex limo, minaci
28 Juppiter ore, fremensque dixit :
29 "At non inultum : dira necessitas
30 armata vinclis, et jugo aheneo
31 instabit illis, sive sceptras,
32 sive graves tulerint ligones :
33 nec Lethi aduncas effugient manus
34 collo imminentis, sive perambulent
35 telluris oras, sive turgens
36 per mare, navim agitante vento."
37 Haec ille, jurans per Stygios lacus,
38 futura dixit : "Frustra igitur fero
39 quaeris reluctari deorum,
40 quae melius patiare, jussi."

ELOQUENTIAE LAUDES. AD CORNELIUM MUSSIUM EPISCOPUM BITONTI

C_26 v.1 Non marmor Parium, non ebur Indicum,
2 nec quidquid Lybicus conditur horreis,
3 non auri rutilans lamina, clavibus
4 asservata tenacibus,
5 Corneli, Superum nos rapit ad choros,
6 aut miscet liquidi pocula nectaris,
7 Idaeus juvenis qualia dat Jovi,
8 flavescente nitens coma.

9   Fortunae siquidem munera barbarae,
 10   ut gliscens pelago Carpatio Notus,
 11   ignavos animos ocius obruunt,
 12   fortes disjiciunt ita,
 13   ut numquam a tumidis fluctibus enatent :
 14   non si Peliacae praesidio ratis
 15   nitantur, potuit quae Mare turgidum et
 16   robur vincere Colchicum.
 17   Sed quae nos beat, est divitis ingeni
 18   vena, et posse graves pectoris edere
 19   partus, Mercurio dextro, et in omnium
 20   mentes, non sine Gratiis,
 21   furtim mellifluos serpere rivulos.
 22   His olim rigidos artibus Orpheus
 23   demulsit lapides, et docuit feras
 24   junctas ludere quercubus.
 25   His et Thebaicae conditor arcis est
 26   dictus, qui ad strepitum ducere tibiae,
 27   atque Urbis potuit saxa sequentia
 28   circumponere moenia.
 29   His heros Pylius corda potentium
 30   inflammata ducum, fata sub Ilii,
 31   sedabat quoties dissidio gravi
 32   inter se, ut maris aequora,
 33   certabant, Zephyris acta, reflantibus
 34   Euris. His te, ut olorem prope cernimus,
 35   linquentem fluvii prata Caystrii,
 36   verno tempore, lucida
 37   pennis praepetibus tangere sidera,
 38   et dulci sonitu magna palatia
 39   perreptare Deum, sive tu ab arduis
 40   vibras fulmina pulpitis
 41   verborum, et stupidis auribus ingeris
 42   temet, sive agili mente sacros choros
 43   divorum penetras, sanctaque numina,
 44   et mysteria non prius
 45   sic expressa, stylo non homini dato,
 46   nec quali manus est usa Promethei,
 47   Ignem quae aetheriis sedibus abstulit,
 48   hic mortalibus exprimis :
 49   tanti est vis animi, et spiritus igneus,
 50   quo nil Di melius, nilque salubrius
 51   concessere homini ; stet modo, nec nimis
 52   audax mole ruat sua.

AD GALEATIUM FLORIMONTIUM

C_27   v.1   Ex animo, Galataee, tuis, suavissime, chartis
           2   gratulor, et longum victuras auguror aevum :
           3   nam tractant de virtute, et de moribus almis,
           4   sermone egregio, ampullis nugisque relictis,
           5   queis aliquis fretus, tumidusque audaxque juvena
           6   pervolitat titulos veterumque excerpta Sophorum ;

7 cumque haud percipiat quicquam, improbat omnia demens,
8 et libros facit ipse novos opprobria saeculi.
9 Tu vero, Galataee alba venerande senecta,
10 quae tecum ipse diu versasti pectore in imo,
11 assiduo studio prisca exemplaria volvens,
12 nunc promissis tandem, atque in librum digeris aureum :
13 quem docti plausu excipiunt releguntque libenter ;
14 praecipue magnus Polus, quo doctior alter
15 non est, aut melior, nec erit (tibi) tempore longo.
16 Ipse tuo Polus jussu, Galataea, libello
17 ad mensam recitari, in caelum laudibus effert.
18 Ergo jure tibi, atque tuis, Pater optime, chartis
19 gratulor, et longum victuras auguror aevum :
20 cumque illis nomenque tuum, et tua gloria vivet.

C_28

v.1 Si quis, Olympicae miratus dona palestrae,
2 alipedi contendat equo, celerique quadriga
3 declinet metae compendia doctus habenis ;
4 vel juvet immani potius decernere caestu ;
5 vel collimet avi ; rapidis vel cursibus Euros
6 provocet ; aut volucris spumantia marmora cymba
7 pervolet ; aut audax fulva luctetur arena :
8 dulce illi est viridi redimitum tempora oliva
9 efferris populi tergibus, plenoque theatro
10 si victor super astra volet rumore secundo.
11 Si clypeos tractare libet ; si Martis amore
12 incensus, rapiaris equo per tela, per ignes,
13 per densas acies, Getulis qualis in arvis
14 impavidus fremit ore leo, ferrataque vasto
15 agmina venantum aggreditur, frangitque cruentus,
16 excutiens cervice comas, hostilia tela :
17 dulce est post caedes, capitis post mille pericla,
18 post ferro domitas acies, populosque rebelles,
19 quadrijugo curru gemmis spectandus et ostro,
20 per populi plausum roratis undique nimbis
21 florum, si scandas Tarpeias victor in arces ;
22 si videas duci, demissa fronte, Tyrannos
23 ante tuum currum, populoque undante, quadrigae
24 segnius ire rotas, et equos consistere turba,
25 armorumque strues, victoque ex hoste tropaea.
26 Si cui pacato risit Sapiencia vultu,
27 illius et doctos si non expalluit haustus :
28 dulce est occultas rerum cognoscere causas ;
29 qua coeant elementa fide, qua sidera lege
30 aeternis defixa globis immota pererrent ;
31 quae vigil aethereos concinnet cura rotatus,
32 temperet assiduis et decedentia certis
33 tempora momentis, Solis Lunaetae labores ;
34 quo latices veniant fonte, et cur flamina volvunt
35 in mare praecipites undas ; quo carcere clausa
36 sollicitent pontum ; teretes qua grandinis orbes
37 parte Poli crescant, rores, gelidaeque pruinae.
38 Quid referam quantos accendit laudis amores,

39 Palladias rixas ubi miscuit aemulus ardor ?
40 Si quem blanda juvat docilis facundia linguae,
41 magna parens Latiaequae togae mitisque Senatus ;
42 seu libet aetherei laudes extollere civis ;
43 seu libet audentes lingua terrere minaci,
44 et rapidas, fonti puroque simillimus amni,
45 mulcere eloquio commoti pectoris iras :
46 dulce est suspensas mentes, lacrimisque rigantum
47 ora videre virum, fixumque in corde dolorem :
48 aut si Pegaseis liquidas e fontibus undas
49 hauriat, et plenum Dircaeum flumen oloris
50 ebibat, aut latices melior qua Mincius errat ...

AD APOLLINEM

C_29 v.1 O Jovis Magni soboles decusque,
2 crineque intonso et pharetra superbe,
3 applices aures precibus benignas,
4 pulcher Apollo.
5 Arte tu sanas medicus salubri
6 corporum morbos ; tibi nota quaeque est
7 herba ; tu sortes regis, ac futura
8 praecinis augur.
9 Tuque dum longe jacularis arcu,
10 territas Divos hominumque caetus,
11 at tuae Matris tacitam pererrant
12 gaudia mentem.
13 Tu novem caeli moderaris orbem,
14 siderum Princeps, obiensque circum
15 et mare, et terras, nitidoque Olympum
16 lumine lustras.
17 Sic novem praestans cithara Camenis,
18 dum vagis plaudunt pedibus choreas,
19 dulcia aeterno modulata plectro
20 carmina dicis.
21 Sic refers, nigraque diem relatum
22 nocte celas, scilicet ut quiescat
23 fessa mens curis hominum, et diurno
24 membra labore.
25 Tum tuis contra radiis refulgens,
26 candidam lunam mediis tenebris
27 luce perfundis ; nitet illa gaudens,
28 splendet et una.
29 Lenta per te pampineis racemis
30 uva dependens coquitur, rubetque
31 purpurae certans ; tibi plurimum ipse
32 debet Iacchus.
33 Quaeque mortales miseros aratro
34 prima defixo docuit movere
35 arva, et immensi dare spem laboris
36 semina sulcis.
37 Concipit per te genitale semen
38 terra, mox alvum gravidam relaxans

39 parturit fruges, variosque flores
 40 foeta ministrat.
 41 Hoc sciens a te gravidas aristas
 42 expetit multis precibus colonus,
 43 ut queat natos teneros, senemque
 44 pascere matrem.
 45 Supplices audi miseros agrestes,
 46 ne fame, heu, dira pereant, situque
 47 horreat campus, penitusque cesset
 48 fructus aratri.
 49 Tu quoque in Thracas metuendus arcu
 50 bella age, et morbos procul hac ab Urbe,
 51 ut malis rursus redeant fugatis
 52 tempora in aurum.
 53 Imminet pestis Latio, et ruina ;
 54 en ferus Mavors ruit huc cruore
 55 Italo aspersus, nisi nos ab alto
 56 aspicias aequus.
 57 Eripe e tanto Italiam periculo ;
 58 Julium serva innumeros in annos,
 59 Cui data est rerum merito sacrarum
 60 summa potestas.
 61 Huc ades lauro caput implicatus ;
 62 nos tibi sacras statuemus aras
 63 compotes voti, dabimusque sanctos
 64 thuris honores.
 65 Taurus et lento redimitus auro,
 66 cui modo erumpit tibi fronte cornu,
 67 pastus et campis Latiis nitentes
 68 imbuet aras.

IN COSMUM MEDICEUM

C_30 v.1 Tyranne saeve, proditor nequissime,
 2 invise Tuscis, Italis et omnibus,
 3 quis te furor modo impulit, jacentia
 4 silente membra dum sopor nocte occupat,
 5 Senam evocatis aggredi cohortibus ?
 6 Num posse fraudibus capi hanc putaveras
 7 pro qua vigil fidusque Gallus excubat
 8 Massylus ut tuens draco mala aurea ?
 9 Non te parantem proelia haec deterruit,
 10 quod maximus suam recepit in fidem
 11 servatque liberam, fugato Caesare,
 12 tremendus omnibus potenti dextera
 13 Henricus ? Ausus tu hunc lacescere insolens
 14 velut Gigantes, improbum genus, Jovem,
 15 disjecti ut illius corusco fulmine
 16 poenas darent immanis olim audaciae ?
 17 Non te tuorum dira clades admonet ?
 18 Quos stringis enses et struis dolos, tibi
 19 maesta esse funera et triumphos hostibus
 20 exosis fastus impiae tyrannidis

21 non cernis ? Heu, prorsus tibi (auguror sciens)
 22 mentem eripit Rhamnusia, ut turpissime
 23 depulsus ex regno tuisque sedibus
 24 abjectus exules, inopsque limina
 25 superba lustrans, sicut ille, flagites
 26 stipem Corinthi, qui auro abundarat prius,
 27 aut, ne tot aerumnas diu feras graves,
 28 mortem furens tibi ipse consciscas miser
 29 placesque eorum umbras tepenti sanguine
 30 quos nunc premunt per te interemptos Tartara.

AD GENIUM CATULLI

C_31 v.1 Dum Venus et Veneri positis Mars gratior armis
 2 gramineo fessus dormit uterque solo,
 3 irrepsit tunicas divae formica labentes,
 4 et teneras rigido vellicat ore nates.
 5 Icta Venus clamat, somno Mars excitus arma
 6 corripit, et nudo nescius ense micat.
 7 Adspiciens caelo qui conspicit omnia Phoebus
 8 est ratus in Venerem stringere tela deum.
 9 Advocat auxilio Superos, descendit Olympo
 10 Juppiter armatus, Pallas et alma Ceres.
 11 Territa securo formica reconditur ano,
 12 atque iterans morsus spernit ab arce Deos.
 13 Flet Venus, abducit morsu formica cruorem ;
 14 viscera purpureo sanguine tincta rubent.
 15 Quid facient Superi ? Sunt ignea tela Tonantis
 16 irrita, gradivi nil opus ense Dei.
 17 Ecce Priapus adest, solus tulit ipse salutem,
 18 apta ministerio mentula tenta fuit,
 19 quam deus hortorum Veneris confixit in anum,
 20 et telo haerentem traxit ab arce feram !
 21 Nigra cruore suum mutat formica colorem.
 22 Hinc rubet, et generi permanet ille color.
 23 Candida quae fuerat, Veneris madefacta cruore
 24 mentula purpuream servat in ore notam.
 25 Hinc prius ignotam sedem tentasse Priapum
 26 fertur et aversae grandia foeda Deae.
 27 Antraque nunc edam tacitas formica latebras
 28 intrat, et intactas non sinit esse nates.

DIALOGUS

IN NUPTIIS OCTAVII FARNESII ET MARGHERITAE AUSTRIACAE

MARGHERITA

C_32 v.1 Quid facis, o conjux ? Num dormis ? Surge, marite,
 2 surge inquam, siquidem nimia tentugine rumpor.
 3 Veh mihi non audis ? Sic das medicamina cunno ?
 4 Vah pereat, conjux, Paulus pereantque parentes,

5 qui me tam parvo puero junxere misellam.
6 Experiar, potero : moriar nisi adultera fiam ;
7 flagitium facio, fiat ; violentia cogit
8 me Veneris ; sed rursus vellam ante ungue puellum.
OCTAVIUS
9 Eheu quid patior ? Numquid me vellicat uxor ?
MARGHERITA
10 Ne timeas, mi vir, mea lux, mea sola voluptas :
11 oscula trade mihi, collo tua brachia necte.
12 Ostendas faciem : non est mihi mentula, culo
13 ut sit opus : clunes averte, ac tende priapum,
14 et quamquam est parvus, forsan depellere amoris
MARGHERITA-OCTAVIUS
15 Vim poterit. - Maneas : sine me requiescere, somnus
16 (non parcis misero ?) nostros dum detinet artus ?
MARGHERITA-OCTAVIUS - MARGHERITA - OCTAVIUS
17 Nondum surgis, iners ? - Nisi desinis esse molesta
18 cras referam matri. - Cave. - Non, mihi crede, cavebo,
OCTAVIUS - MARGHERITA
19 Ni cesses stimulare. - Precor, miserere, marite,
20 cum tibi nil noceam : nostras en tange papillas,
21 tange manu vulvam : paulatim dirige verpam :
22 incipe amoris opus, Venerisque agnoscere fructus.
OCTAVIUS
23 Vicisti tandem : faciam quodcumque jubebis :
24 volve mihi culum, si vis, vel prona jaceto.
MARGHERITA - OCTAVIUS
25 Nolo sic facias. - Sic me docuere parentes.
MARGHERITA
26 Absit id. Ecce locus, quem dicunt nomine vulvam,
27 et quo tu debes optatam ducere verpam.
OCTAVIUS - MARGHERITA
28 Ergo velim doceas, quoniam tibi posse placere
29 exopto. - Me in eas sic ; sed prius arrige membrum.
OCTAVIUS - MARGHERITA - OCTAVIUS - MARGHERITA
30 Arrexi. - Intromitte ergo. - Intromissus ad usque
31 en testes ambos. - Cur nullum sentio vulnus ?
32 Hanc equidem credo nondum tetigisse priapum.
33 Sed stringam vulvam. Cepi sentire parumper,
34 nunc demum, sed tu cave, dum crisso, voluptas
MARGHERITA - OCTAVIUS - MARGHERITA
35 nam tua major erit. - Faciam quod jusseris ipsa,
36 dum valeam. - Mi vir, praebe oscula mutua nobis,
37 exerce clunes, res est dulcissima rerum !
38 Si major verpa esset, opus quam dulcius istud !
OCTAVIUS
39 Descendam, nam fessa mihi sunt membra labore.
MARGHERITA
40 Desine, quaeso, prius dulcem me tangere metam :
41 jamjam perficiam ; validus labor ultimus esto.
OCTAVIUS
42 Heu heu, me miserum : jam nobis ilia rumpis.
43 Parce viro tenero, strictos jam solve lacertos :
44 collides miserum totum, nisi brachia tollas.
MARGHERITA
45 Ne timeas : opus est quam nunc mihi dulce peractum.